

Звіт
за результатами онлайн-опитування здобувачів освіти
щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії
(вибіркових компонент освітньої програми)
в СумДПУ імені А.С. Макаренка

Термін проведення з 30 березня по 13 квітня 2026 р., відповідно до календаря моніторингових заходів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2025-2026 н.р.

Цільова аудиторія: здобувачі першого, другого рівня вищої освіти.

Мета анкетування: виявити специфіку системи вільного вибору навчальних дисциплін за освітньо-професійною програмою в СумДПУ імені А.С. Макаренка з її подальшим удосконаленням та вивчити рівень забезпечення права студента на побудову індивідуальної освітньої траєкторії.

Форма проведення: анонімне анкетування з використанням Google-форм. Кожна анкета містила 15 запитань закритої форми та 1 питання відкритої форми. Зміст анкет затверджено наказом №193 СумДПУ імені А.С. Макаренка від 15.05.2023 року.

Кількість респондентів, що взяли участь в анкетуванні – 242 особи, з них: 162 здобувача освіти освітнього рівня Бакалавр (2-4 курс) (66,9% від загальної кількості опитаних студентів) та 80 здобувачів освітнього рівня Магістр (33% від загальної кількості опитаних студентів).

Найбільші відсотки охоплених опитуванням осіб - це здобувачі, що навчаються в Навчально-науковому інституті фізичної культури, Навчально-науковому інституті педагогіки і психології та на природничо-географічному факультеті (відповідно 25,3%, 24,4% та 22,8%). Найменше опитаних – здобувачі, що навчаються на фізико-математичному факультеті (2% від загальної кількості опитаних).

Результати анкетування показали, що переважна більшість здобувачів освіти вказали на можливість вільного вибору навчальних дисциплін в межах освітніх програм, за якими вони навчаються (93,8% респондентів). Зазначимо, що по жодній з освітніх програм, за якими здобувають освіту респонденти, не було одностайної відповіді про відсутність можливості вільного вибору навчальних дисциплін.

Варто наголосити, що майже всі респонденти (96,3%) зазначили, що вони ознайомились з каталогом вибіркових дисциплін на офіційному сайті СумДПУ

імені А.С. Макаренка, та вважають його зручним у користуванні (на це вказало така ж сама кількість опитаних здобувачів). Опитані здобувачі мали можливість не тільки ознайомитися з каталогом, але й з процедурою здійснення вибору навчальних дисциплін в електронному кабінеті студента (на це вказало 98,4% респондентів).

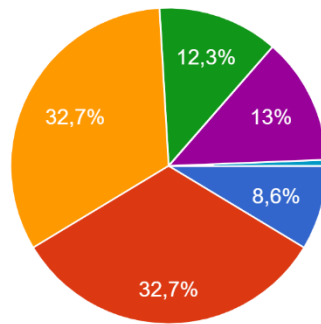
Опитані здобувачі зазначили, що при виборі вибіркового дисциплін основними мотивами були наступні, зазначені у Таблиці 1 (рейтингово за спаданням відсотків):

Таблиця 1.

Здобувачі освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Здобувачі освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
– особиста зацікавленість дисципліною (38,3%);	– особиста зацікавленість дисципліною (58,8%);
– можливість отримати додаткові знання з моєї спеціальності (21%);	– можливість отримати додаткові знання з моєї спеціальності (13,8%);
– порада куратора академічної групи (13,6%);	– порада куратора академічної групи (8,8%);
– авторитет викладача (10,5%).	– авторитет викладача (6,3%).

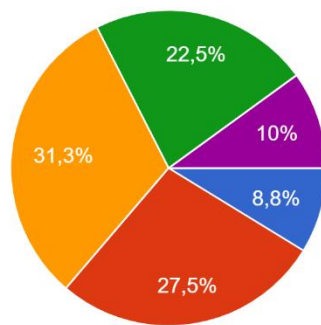
Не зважаючи на відмінності у відсотках, чинники, що впливають на вибір дисциплін, є однаковими за ступенем важливості для опитаних здобувачів. Отже, незалежно від рівня вищої освіти, пріоритетним мотивом вибору вибіркового дисциплін залишається особиста зацікавленість дисципліною.

При виборі здобувачами вибіркового дисциплін важливу роль має просвітницько-консультативна робота відповідних кафедр інститутів та факультетів. Так, майже третина опитаних здобувачів (32,3%) відмітили активну консультативну роботу кураторів груп щодо специфіки вибору вибіркового дисциплін, а також відзначили роботу відповідних кафедр при підготовці презентаційних матеріалів на веб-сторінці інституту / факультету / кафедри з даної тематики (про це зазначили 31,2% опитаних респондентів всіх рівнів вищої освіти). Однак слід наголосити, що 12,2% респондентів зазначили про відсутність попередньої просвітницької роботи кафедр щодо специфіки вибору дисциплін (відповідно на це вказали 13% опитаних бакалаврів та 10% опитаних магістрів). При цьому найбільше нарікань було щодо роботи у цьому напрямку наступних кафедр: кафедри історії України, початкової освіти та кафедри англійської філології та лінгводидактики.

- Індивідуальні зустрічі з викладачами
- Знайомство з презентаційними матеріалами на веб-сторінці інститу...
- Консультація з куратором академічної групи
- Організація інформаційно-консультативних заходів
- Кафедри ніякої попередньої роботи не проводили
- Куратор провела консультацію, запи...

Рис. 1 Розподіл відсотків щодо форм попередньої роботи кафедр для зацікавлення студентів вибірковими дисциплінами (ОР бакалавр)

- Індивідуальні зустрічі з викладачами
- Знайомство з презентаційними матеріалами на веб-сторінці інституту / факультету / кафедри
- Консультація з куратором академічної групи
- Організація інформаційно-консультативних заходів
- Кафедри ніякої попередньої роботи не проводили

Рис. 2 Розподіл відсотків щодо форм попередньої роботи кафедр для зацікавлення студентів вибірковими дисциплінами (ОР магістр)

Переважає більшість опитаних здобувачів (86,7%) вказали, що вони задоволені власним вибором дисциплін, однак значно менший відсоток респондентів обрали б ту ж саму дисципліну повторно (72,2% опитаних здобувачів). При цьому інша частина респондентів вказали на часткову задоволеність (12,4% опитаних).

Основні характеристики вибору дисциплін опитаними здобувачами зазначені у Таблиці 2.

Таблиця 2.

Здобувачі освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Здобувачі освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
– цікаві та необхідні (91,4%);	– цікаві та необхідні (95%).
– нецікаві, але необхідні (3,1%);	

– цікаві, але непотрібні (1,2%).	
----------------------------------	--

Отже, як для здобувачів ОР бакалавр, так і ОР магістр пріоритетною характеристикою дисципліни виступає її цікавість та необхідність для формування програмних компетентностей та результатів навчання. У той же час 4,3% опитаних здобувачів ОР бакалавр та 5% ОР магістр байдуже ставляться до обраних дисциплін.

Варто зазначити, що обрані дисципліни допомагають отримати практичні вміння та навички (на це вказало 78,1% респондентів) та підвищує рівень фахової підготовки (97,5% опитаних).

Загалом здобувачі відзначили, що при виборі дисциплін були відсутні будь-які труднощі (на це вказало 73,5% опитаних здобувачів ОР бакалавр та 83,8% - ОР магістр). Серед поодиноких труднощів опитані респонденти виділили наступні, подані в Таблиці 3. При цьому більша кількість проблем виникає саме у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Таблиця 3

Здобувачі освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Здобувачі освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
– недостатня кількість інформації про зміст навчальної дисциплін (11,1%);	– недостатня кількість інформації про зміст навчальної дисциплін (6,3%);
– відсутність презентаційних матеріалів (9,9%);	– відсутність презентаційних матеріалів (5%);
– складна навігація в каталозі вибіркового дисциплін (8,6%).	– не зрозумів(ла) алгоритму вибору дисципліни в електронному кабінеті студента (5%).
– не зрозумів(ла) алгоритму вибору дисципліни в електронному кабінеті студента (6,2%).	

Опитані здобувачі цілком задоволені кількістю годин, виділених на ту чи іншу вибірккову дисципліну (97,1 % опитаних здобувачів).

Переважає більшість опитаних (97,5 %) стверджує, що вибірккові дисципліни підвищують рівень їх фахової підготовки.

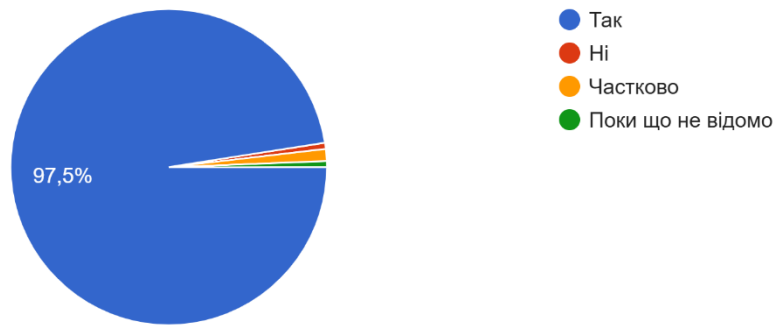

Рис. 3 Розподіл відсотків щодо впливу вибірових дисциплін на рівень фахової підготовки здобувачів освіти (ОР бакалавр)

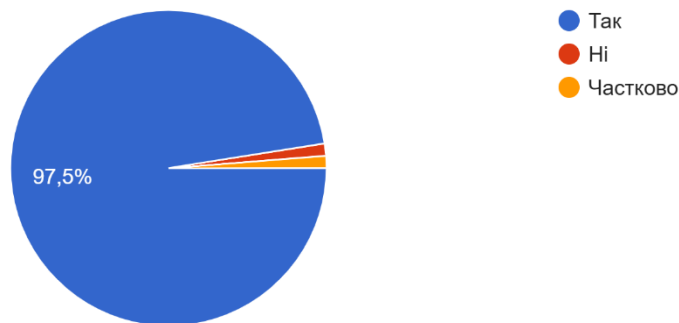

Рис. 4 Розподіл відсотків щодо впливу вибірових дисциплін на рівень фахової підготовки здобувачів освіти (ОР магістр)

Щодо пропозицій в рамках покращення переліку дисциплін для вільного вибору 61,3% опитаних здобувачів пропонують додати до цього переліку дисципліни циклу фахової підготовки.

Також здобувачі пропонують:

- зробити зрозумілий опис кожного курсу; додати рівень складності, формат навчання та систему оцінювання;
- провести онлайн зустрічі щодо механізму вибору дисципліни;
- удосконалити пошук дисциплін через саму назву в пошуку;
- список дисциплін для вибору в кабінеті має бути коротшим та включати дисципліни, які стосуються спеціальності; для зручності у кабінеті варто згрупувати дисципліни за блоками - дисципліни спеціальності, загальні дисципліни, дисципліни інших спеціальностей тощо;
- надати більше інформації про практичну необхідність дисциплін, їх зв'язок із майбутньою професією;
- публікувати статистику обраних курсів та відгуки студентів попередніх років, щоб допомогти з вибором;

- розширити перелік дисциплін, пов'язаних із практичною підготовкою;
- персоналізувати вибір дисциплін, враховуючи інтереси та кар'єрні цілі студентів, необхідно забезпечити прозорість курсів і гнучкість вибору, включно з онлайн- та міждисциплінарними програмами. Використання цифрових платформ і регулярний зворотний зв'язок допоможе постійно вдосконалювати навчальний процес.

Після проведеного аналізу відповідей фахівців ЦЗЯВО рекомендують наступне:

- 1) директорам/деканам навчально-наукових інститутів/факультетів ознайомити з результатами анкетування щодо індивідуальної освітньої траєкторії (вибіркових компонентів освітньої програми) науково-педагогічних працівників;
- 2) завідувачам кафедр посилити просвітницько-консультативну роботу серед здобувачів щодо специфіки дисциплін вільного вибору;
- 3) науково-педагогічним працівникам при підготовці дисциплін вільного вибору враховувати пропозиції здобувачів.

Начальник ЦЗЯВО

Оксана ОДІНЦОВА

Методист ЦЗЯВО

Олена МИЧКІНА

Фахівець ЦЗЯВО

Анастасія КЛИМОВИЧ